

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

*Please cite the original version: Kaj Ahlsved : Klangligt mitt i orkestermaskineriet.
Österbottens tidning 15.1.2019 s. 14.*

Klangligt mitt i orkestermaskineriet

RECENSION. Hur något klingar – dess "klang" – är ett vardagligt begrepp som syftar på till exempel ett instruments, ett ljuds eller en tons kvalitet.

KARLEBY. Mellersta Österbottens kammarorkester (MÖK) har en välrenommerad och distinkt klang – ett "sound" som är ett resultat av målmedvetet arbete av skickliga musiker med en gemensam vision.

I lördags bjöd MÖK in till en unik konsert där publiken kunde ta del av klangen på nära håll. I korthet betydde det att orkester tog steget ner från scenen och att publiken bänkade sig "mitt i klangen", det vill säga bland orkestermusikerna på Snellmanssalens golv.

Det här är inte ett helt nytt konsertkoncept men det var första gången det prövades av MÖK.

ORKESTERN HADE PLANERAT ett mångsidigt program av olika klangliga texturer för publiken att på nära håll få lyssna, känna och smaka på ur nya sinnliga perspektiv.

Lyssnarperspektivet inifrån orkester liknar musikernas och bjuder på en immersiv, det vill säga omslutande klanglig upplevelse. Det är dock inte en lika balanserad ljudbild som den man vanligtvis upplever från publikplats och som är färgad av rummets akustik.

När man krymper avståndet mellan utövare och publik så utforskar man inte enbart hur klangen "uppstår" i orkestermaskineriet, även intressanta motsattpar som scen/salong, utövare/publik, ljudskapare/lyssnare samt olika inövade ritualer knutna till orkesterkulturen visar sig och problematiseras.

Exempelvis att orkestermusikerna sin vana trogen steg upp för att emotta den på samma nivå sittande publikens applåder kändes plötsligt lite paradoxalt.

KONSERTENS GÄSTANDE DIRIGENT Jan Söderblom presenterade verken på två språk och lyfte fram mellanstämmornas betydelse i det Mozartdivertimento i F-dur KV 138 som inledde konserten.

Vid min plats rakt framför dirigenten, mitt emellan andra violinen och altviolinerna satt jag djupt rotat mellanregistret och kunde ta del av hur stämmorna med lätthet samtalande sinsemellan och hur

Ari Hanhikoski och Hanna Pakkala på altviolin. FOTO: KAJAHLSEVED

KONSERT

"Mitt i klangen"

Mellersta Österbottens kammarorkester
Snellmanssalen 12.1.2019 kl. 16
Jan Söderblom, dirigent

de i kombination med de mera avlägsna stråkarna skapade en riktigt berörande Mozart-upplevelse.

MÖK uruppförde Harri Vuoris verk "Lentoon" i oktober 2015. Verket är inspirerat av fyra svanar som musicerade vid kompositörens sommarstuga innan de flög vidare norrut. Verket är fullt av liv, "skrik och skrän", det vill säga tonsatta djuriska drifter representerade av uppåt- och nedåtgående glissandon.

Publiken fick nu sitta mitt i den skrånande flocken som stillar

sig i ett mjukt koralktigt avsked innan "take off". Vuoris måttligt stråva klang var en fin aptitretare innan Einojuhani Rautavaaras "Spelmännens op. 1" fick avsluta den första konserterhalvan med mustiga och kraftfulla folkliga klang.

PUBLIKEN UPPMANADES att byta platser i pausen för att kunna uppleva orkester ur flera perspektiv.

Eftersom det bara fanns en paus var det ett svårt val men jag beslöt att bänka mig mellan första och andra violinen för att kunna uppleva de romantiska melodierna på nära håll och vara mitt i händelsernas centrum i Bachs "Brandenburgkonsert".

Mina bänkgrensars skickliga och intensiva musicerande kändes i ö-

nen efter konserten. De låga stråkarnas frekvenser hade masserat kroppen och trumhinnorna behagligare.

MÖK OCH SÖDERBLOM bjöd på en slank och mycket fräsch första sats ur den tredje "Brandenburgkonserten" innan man tog ett rejäl musikhistorisk kliv till den sentimentala sarabanden ur Benjamin Britzens "Simple Symphony".

Likt Söderblom tror jag att tiden för Britzens humanistiska musik har kommit och att hans musik är precis rätt för 2000-talets krissamhälle.

Från Britzens pacifistiska klang gjordes en avstickare till Norge med Griegs omåttligt vackra "Våren" innan konserten avrundades med färgfulla ryska romantiska klang,

finalen ur Tjajkovskijs "Serenad för stråkar" i C-dur. MÖK var på sitt allra bästa spelhumör trots att situationen var ny och man satt mera ut-spridda än vanligt.

Drygt sextio personer rymdes med på den slutsålda konserten. För dem som kanske själva aldrig har spelat i en orkester var denna upplevelse antagligen mer än bara klanglig. Det var en inblick i hur själva orkestermaskineriet fungerar och en välkommen liten inblick i en orkestermusikers vardag. Publiken kom närmare Konsten, kunde avmystifiera den och komma närmare klangen av de människor som skapar den.

Konserten gavs i repris med traditionell uppställning senare på kvällen.

Kaj Ahlsved